

NUTARIMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS
ĮSTATYMO NR. XI-1375 13 IR 20¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-2391

2024 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2023 m. lapkričio 22 d. sprendimo Nr. SV-S-1187 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 13 ir 20¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-2391 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Saulės šviesos energijos elektrinių suminės įrengtosios galios apribojimas Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnio 10 dalyje (2022 m. birželio 23 d. redakcija) buvo nustatytas siekiant apginti elektros energijos vartotojų ir visos visuomenės interesus – Lietuvoje didėjant saulės šviesos energijos elektrinių suminei įrengtajai galiai ir dėl to kilus rizikai, kad Lietuvos elektros energetikos sistema bus perpildyta saulės šviesos energijos elektrinėmis, buvo siekiama užtikrinti patikimą ir saugų elektros energijos tinklo funkcionavimą ir nepertraukiamą elektros energijos tiekimą, taip pat užtikrinti darnią įvairių atsinaujinančių išteklių technologijų plėtrą, sudarant sąlygas visiems ūkio subjektams plėtoti atsinaujinančios energetikos projektus ir taip didinti elektros energijos tinklo efektyvumą.

Elektros energijos perdavimo sistemos operatorius, įgyvendindamas Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 9, 16, 17, 20, 21¹, 22, 22², 23, 31, 39, 41, 41¹, 48², 48³, 48⁴, 49, 58, 59, 67, 71¹, 72, 74 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 20¹, 73² straipsniais įstatymo 27 straipsnio 9 dalies nuostatas, įvertino elektros energijos gamybos įrenginiams suteiktus pralaidumus ir esamus laisvus elektros tinklų pralaidumus. Elektros energijos perdavimo sistemos operatorius, atsižvelgdamas į šį įvertinimą, nustatė, kad prie elektros energetikos sistemos iki 2030 metų galima prijungti 4,4 GW leistinos generuoti galios saulės šviesos energijos elektrinių, kurioms nebūtų taikomi elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimai. Atsižvelgiant į ribotą elektros tinklų pralaidumą, saulės šviesos energijos elektrinių kiekis turi būti ribojamas dėl poreikio užtikrinti elektros tinklų saugumą ir patikimumą.

Įvertinus prijungtų ir vystytojų išipareigotų (pagal išduotas prijungimo sąlygas, pasirašytus ketinimų protokolus) prijungti elektrinių leistinas generuoti galias, prognozuojama, kad iki 2030 m. bus prijungta 7,5 GW leistinos generuoti galios saulės šviesos energijos elektrinių, todėl, nenustačius elektros energetikos sistemai saugios ribos ar ją viršijus, netaikant elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimų, kyla pavojus Lietuvos elektros energetikos sistemai. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu siūlomas komercinėms saulės šviesos energijos elektrinėms nustatytos 2 GW suminės įrengtosios galios panaikinimas visa apimtimi yra rizikingas ir pavojingas elektros energetikos sistemai.

2. Siekiant užtikrinti patikimą ir saugų elektros tinklo funkcionavimą bei elektros tiekimą 2023 m. gruodžio 19 d. Lietuvos Respublikos Seime buvo priimtas Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 5, 11, 14, 20¹, 20², 22¹, 26, 49, 64 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 14¹ ir 20⁴ straipsniais įstatymas Nr. XIV-2389 (toliau – AIEĮ pakeitimo įstatymas) ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 4, 16, 17, 20¹, 21¹, 22, 31, 39, 48² ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIV-2397 (toliau – EEĮ pakeitimo įstatymas), kuriais buvo patikslintos Įstatymo projektu siūlomos keisti nuostatos ir išspręstos

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte minimos problemos dėl asmenų, nurodytų Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2023 m. vasario 10 d. nutarime Nr. O3E-170 „Dėl asmenų, pateikusių prašymus išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas), saulės šviesos elektrinių plėtros sustabdymo.

AIEĮ pakeitimo įstatyme nustatyta, kad saulės šviesos energijos elektrinių suminė įrengtoji galia, kuriai esant saulės šviesos energijos elektrinių prijungimas vykdomas be elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimų, negali viršyti 2 GW, o asmenys, nurodyti Nutarime, turi teisę:

1) susigrąžinti tinklų operatoriams pateiktą prievolių įvykdymo užtikrinimą ir nutraukti projekto vystymą, o atsilaisvinusią galią paskirstyti likusiems subjektams arba

2) tęsti veiklą ir kreiptis į Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą dėl galimybės pratęsti leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus laikotarpiui nuo leidimo išdavimo iki šio įstatymo įsigaliojimo.

AIEĮ pakeitimo įstatymu, atsižvelgiant į elektros tinklų operatorių atliktą elektros energijos gamybos įrenginiams suteiktą elektros tinklų pralaidumų ir esamų laisvų elektros tinklų pralaidumų vertinimą, taip pat panaikintas 2 GW gaminančių vartotojų elektrinių suminės leistinos generuoti galios ribojimas ir nustatyta, kad gaminančių vartotojų elektrinių plėtra vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. vasario 1 d. nutarime Nr. 65 „Dėl elektros tinklų pralaidumų paskirstymo proporcijų ir pralaidumų dalies atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms sausumos teritorijoje nustatymo iki 2030 metų“ nurodytomis elektros tinklų pralaidumų paskirstymo proporcijomis ir pralaidumų dalimi gaminančių vartotojų elektrinėms iki Vyriausybės nustatytos leistinos generuoti galios ribos.

EEĮ pakeitimo įstatyme nustatyti bendrieji gamybos ribojimų taikymo principai, įtvirtintos galimos taikyti ribojimų rūšys ir įtvirtintos nuostatos dėl ribojimų apimties siekiant išlaikyti tinklo patikimumo ir saugumo reikalavimus. Taip pat EEĮ pakeitimo įstatyme numatyta, kad tinklų naudotojų už elektros biržoje parduotą elektros energiją gautos pajamos nėra mažinamos.

Atsižvelgiant į priimtą AIEĮ pakeitimo įstatymą ir EEĮ pakeitimo įstatymą, šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytą problematiką sprendžia visa apimtimi.

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras